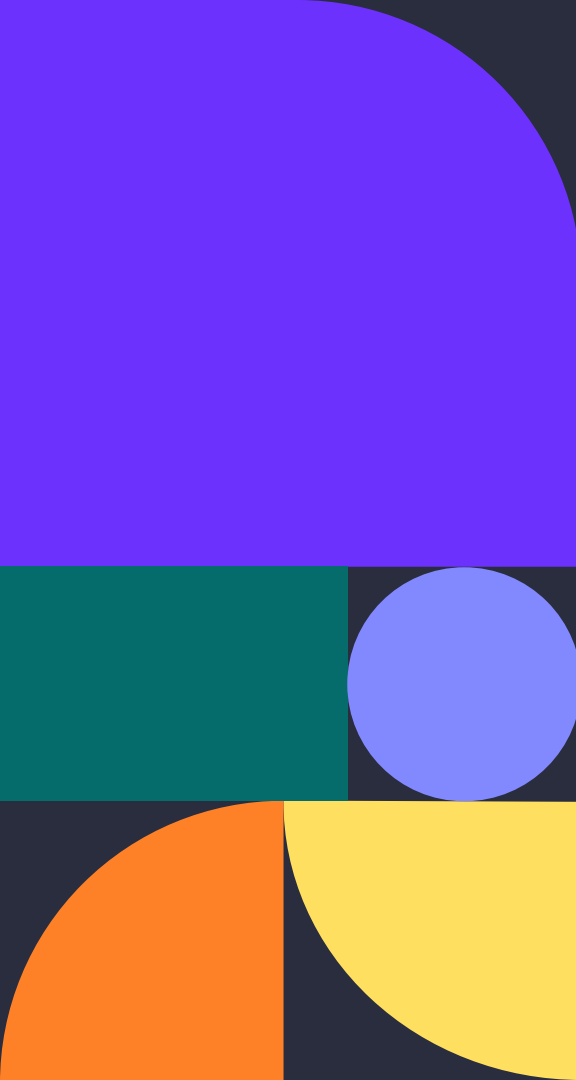

U kojem pravcu idemo u zaštiti mentalnog zdravlja mladih?

prim. Domagoj Štimac, dr.med., specijalist psihijatar, subspec.
dječje i adolescentne psihijatrije

Pročelnik Službe za dječju i adolescentnu psihijatriju
NPB dr. Ivan Barbot Popovača

Poliklinika za dječju i adolescentnu
psihijatriju s dnevnom bolnicom

Poliklinika za dječju i adolescentnu psihijatriju s dnevnom bolnicom

- Dijagnostička obrada
- Multidisciplinarna timska obrada
- Terapija prilagođena pojedincu (psihoterapija, neurofeedback, senzorna, integrativna)
- Tretman/podrška/praćenje

Poliklinika za dječju i adolescentnu psihijatriju s dnevnom bolnicom

- Multidisciplinarni tim se sastoji od više stručnjaka različitih profila, a za cilj ima cjelovitiji uvid u dijagnostički proces i u konačnici i liječenje.
- Multidisciplinarni tim se formira različito ovisno o problematici zbog kojeg se obrada indicira.

TIM: dječji i adolescentni psihijatri, psiholozi, socijalni pedagozi, edukacijski rehabilitator, radni terapeuti, logopedi, socijalni radnici.

U radu službe sudjeluju i medicinske sestre, tehničari.

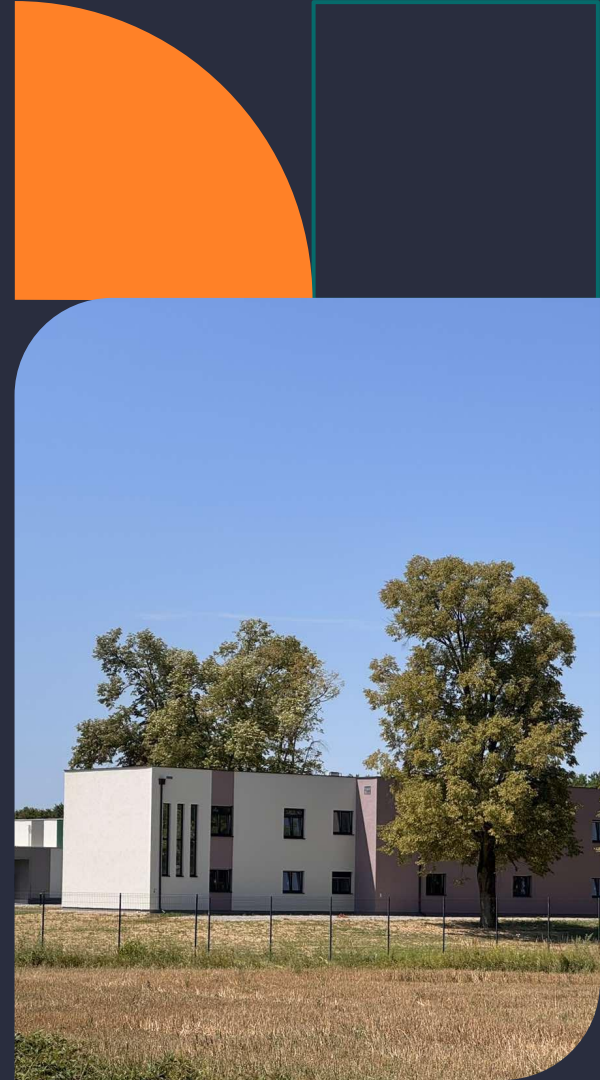

Odjel za produljeno liječenje

Odjel za produljeno liječenje djece i adolescenata 17 kreveta

- Stacionarno liječenje - intenzivniji terapijski rad kod teže dostupnih ili kronificiranih poremećaja, potencijalno reverzibilnih smetnji, uz održanu funkcionalnost ili kapacitet za poboljšanje no bez dugoročne institucionalizacije.
- Namijenjeno je djeci i adolescentima koji su **klinički stabilizirani**, ali još uvijek nisu u dovoljnoj mjeri rehabilitirani za nesmetanu integraciju i funkcioniranje
- Strukturirana, razvojno i psihosocijalno usmjerena podrška unutar terapijskog i tretmanskog okvira - individualni i grupni oblik liječenja, kao i tretman prilagođen pojedincu
- Strukturiranje aktivnosti i provođenja slobodnog vremena - uloga u emocionalnoj, socijalnoj i motoričkoj stabilizaciji pacijenta
- Osiguranje nastavka primjerenog obrazovanja

Odjel dječje forenzike

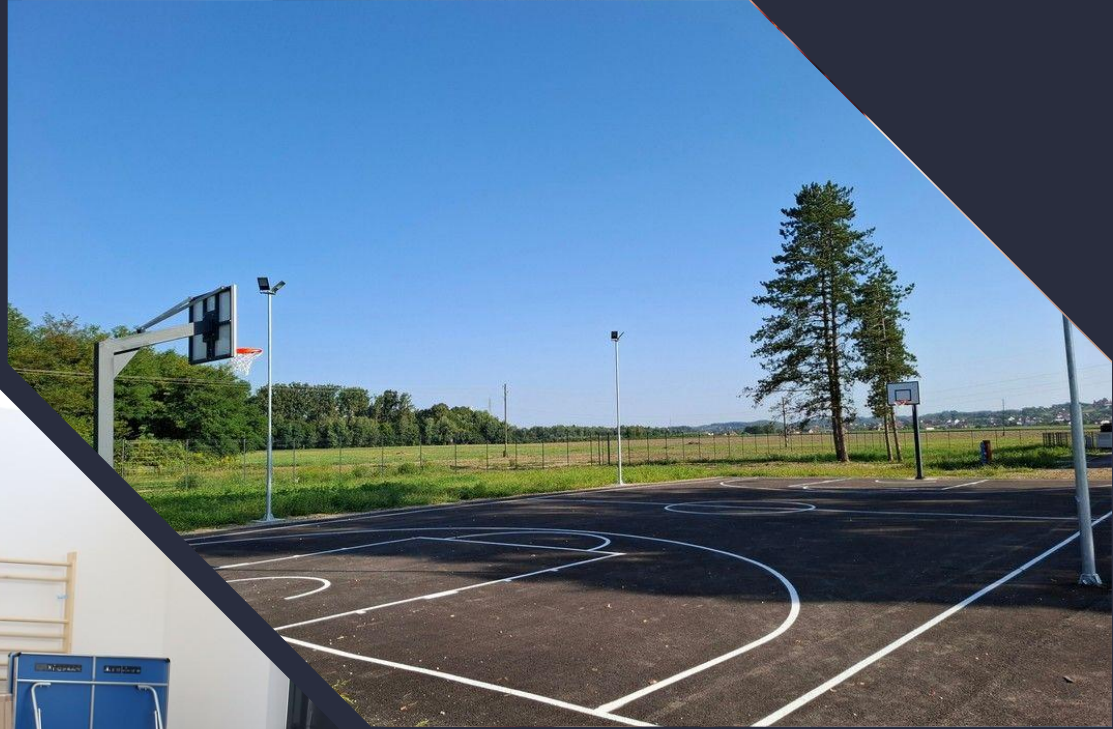
Odjel dječje forenzike

- Prvi u Hrvatskoj i široj regiji forenzički odjel za djecu i adolescente kapaciteta 8 postelja
- Sudski određen smještaj i liječenje
- Specijalizirani forenzički tretman maloljetnicima koji su u trenutku počinjenja djela procijenjeni kao neubrojivi
- Liječenje maloljetnika u strogo kontroliranim uvjetima uz multidisciplinarni pristup i tim stručnjaka
- Smanjenje rizika ponovnog počinjenja kaznenih djela uz najprimjerenije mjere rehabilitacijskih i resocijalizacijskih postupaka

Sportska dvorana

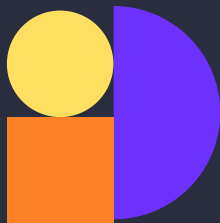

Gdje smo danas?

Prostorni kapaciteti

Hospitalni tretman -
Psihijatrijska bolnica za
djecu i mladež
KBC (Rijeka, Zagreb, Split,
Osijek)
Ambulantni tretman
Županijski timovi

Kadrovski kapaciteti

- Dječji i adolescentni psihijatri
- Drugi stručni djelatnici /logopedi, psiholozi, rehabilitatori, socijalni pedagozi, socijalni radnici, radni terapeuti i dr.

Osiguravanju dostupnosti,
pristupačnosti te
adekvatnog tretmana
za svako dijete i
adolescenta -
međuresorna suradnja
(primjerenija
resocijalizacija)

Psihopatologija u dječjoj i adolescentnoj dobi

Negativni trendovi posljednjih godina

- Najčešći - depresija, anksioznost, poremećaji u ponašanju (WHO, 2025)
- Mentalni poremećaji uzrokovani prekomjernim korištenjem naprednih tehnologija /ekrana, društvenih mreža i sl/
- Suicid je **treći** vodeći uzrok smrti mladih od 15 do 29 godina (WHO, 2025)
- Homicid - povećan broj homicidalnog ponašanja kod djece i adolescenata kao i prema njima
- Jedan od sedam mladih u dobi od 10 do 19 godina ima dijagnosticiran mentalni poremećaj (WHO, 2025)
- **Prema procjenama u RH svako šesto dijete ima neki psihički poremećaj**

Psihopatologija u dječjoj i adolescentnoj dobi

- 2024. HZJZ
- 5,4 % mladih u dobi od 16 godina - od šest ispitanih općih depresivnih smetnji ima najmanje njih četiri većinu vremena u posljednjih sedam dana (9,5 % djevojaka i 1,7 % mladića)
- 8,2 % mladih navodi da su u posljednjih sedam dana imali umjerene anksiozne smetnje (11,8 % djevojaka i 3,8 % mladića), a 2 % navodi teške ili vrlo teške anksiozne smetnje koje mogu znatno narušiti njihovu svakodnevnu funkcionalnost i postignuća.
- svaka peta mlada osoba u dobi od 16 godina izjavljuje da je razmišljala o tome da se ozlijedi ili si naudi na drugi način. Ukupno je 7,7 % mladih izjavilo

Blizu 50 % šesnaestogodišnjaka u posljednje dvije godine izjavljuje da nije bilo uključeno u edukaciju o mentalnom zdravlju.

Kontekst odrastanja mladih

COVID-19 – izolacija,
zatvorene škole

**Vrijeme pred
ekranima**

Cyberbulling

**Dostupnost
roditelja i aktivan
odgoj**

Roditeljski stres

Školski uspjeh

**Postignuće i
izvrsnost kao
pritisak**

Obiteljska iskustva

Vršnjačka iskustva

**Individualne
karakteristike djeteta
(teškoće, osobine, snage
djeteta ...)**

Posljedice vršnjačkog nasilja....

- depresivnost
- anksioznost
- psihosomatske teškoće
- narušeno samopoštovanje
- autoagresija
- heteroagresivnost
- teškoće koncentracije
- teškoće u svladavanju gradiva
- izostanci iz škole

Žrtve cyberbullyinga imaju snažniji doživljaj izolacije i neprihvaćenosti u okolini.

Osjećaju snažnu tugu, potištenost i uznemirenost (više razine anksioznosti i depresivnosti), češće iskazuju o suicidalnim mislima - više od djece koja doživljavaju tradicionalno vršnjačko nasilje.

Vršnjačko
nasilje

Žrtva i/ili počinitelj

**NAJUGROŽENIJA
SKUPINA SU:**

**DJECA KOJA
ISTOVREMENO
ČINE I
DOŽIVLJAVAJU
NASILJE**

- znatno narušena slika o sebi
- podjednaka anksioznost i depresivnost kao žrtve
- najizraženija ljutnja i sklonost neprihvatljivim ponašanjima

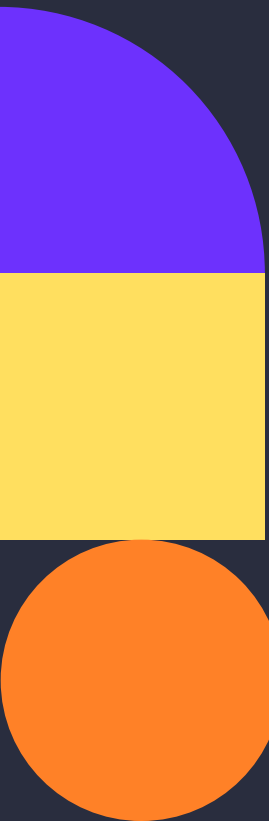
Djeca koja čine nasilje...

Vidimo...

- imaju lošiju pažnju i koncentraciju
- ometaju školske aktivnosti
- imaju loš uspjeh u školi
- upadaju u tučnjave s drugom djecom
- na razočarenja, kritike i zadirkivanje reagiraju izuzetnom ljutnjom, krivnjom i osvetom
- gledaju nasilne filmove i igraju nasilne igrice
- Skloni su suprotstavljaju odraslima

Ne vidimo...

- negativna slika o sebi, osjećaj superiornosti
- teškoće u suočavanju s emocijama
- teškoće u rješavanju sukoba s vršnjaka
- podložnost negativnom utjecaju vršnjaka
- porast otpora prema okolini i agresije kao reakcija na velike životne promjene
- djeca s poremećajem ophođenja, suprotstavljanja, ADHD-om, depresivnošću
- djeca stalno izložena pritisku koji proizlazi iz nemogućnosti postizanja ciljeva (npr. neprepoznate teškoće učenja ili pažnje)
- niza negativnih odnosa ili iskustava (ili izostanka pozitivnih)

Faktori viskog rizika

- Nedavni prekid važnog odnosa
- Izolacija; većina učenika koji se izoliraju od vršnjaka nisu nasilni, ali postoji snažna povezanost između nasilnog ponašanja prema vršnjacima i izolacije od vršnjaka
- Povlačenje od okoline
- Neprimjerena upotreba ili pristup oružju
- Uzimanje droge
- Obiteljski stresori
- Slaba motivacija za školskim uspjehom
- Crteži
- Pisma
- Prijetnje

Zlostavljana djeca su 4-7 puta više u riziku za nasilno ponašanje od nezlostavljane
Svjedočenje nasilju – veći rizik za nasilno ponašanje
Fizičko zlostavljanje u prvih 5 godina – veća vjerojatnost pojave problema u ponašanju

Ako se zapitamo ŠTO JE U PODLOZI NEPRIMJERENIH
PONAŠANJA?

Razumjeti NE znači opravdati!

Ako barem dijelom
razumijemo,
možemo
diferencirati
razlučiti što dalje...

Zajedničko djelovanje ŠTO i KAKO očekujemo jedni od drugih?

Sigurnost u školi

01.

Odgovornost svih
uključenih

02.

Pojedinac vs.
većine

03.

Pravovremeno
prepoznavanje
teškoća

(heterodestrukcija,
poremećaji u ponašanju,
reaktivne žrtve)

04.

Pravovremeno
reagiranje i
koordinacija
sustava

Što možemo?

Škola

- Praćenje
- Screening
- Podrška
- Upućivanje
- Suradnja sa suradnim ustanovama

OBITELJ

- Savjetovanje
- Upućivanje

ZDRAVSTVO

- Dijagnostika
- Liječenje
- Tretmanski rad
- Pravovremena intervencija smanjuje vjerojatnost pogoršanja simptoma

SOCIJALNA SKRB PRAVOSUĐE

- Mjere i odluke iz njihovih nadležnosti
- Direktni rad i praćenje obitelji (HZSR)
- Pomoć i podrška u poduzimanju mjera u najboljem interesu djeteta (npr. odbijanje liječenja i sl.)

PRIVRŽENOST ŠKOLI

- osjećaj pripadnosti školi
- postojanje mreže odnosa i veza s vršnjacima i profesorima kojima
- utječe na **osjećaj sigurnosti** kod učenika što dovodi do intelektualnog i socijalnog razvoja i sposobnosti učenja novih
- **zaštita** čimbenik u prevenciji brojnih problema u ponašanju kao i očuvanju mentalnog zdravlja mladih
- privrženost vršnjacima i povezanost sa školom su značajni prediktori prosocijalnog ponašanja
- pozitivna povezanost školske privrženosti i predanosti izvršavanju školskih obaveza

(Lester i sur., 2013; Badurina, 2016; Oldfield, Humphrey i Hebron, 2016; Garcia-Rodriguez, Redín i Abaitua, 2023)

UČITELJ – UČENIK

(Garcia-Rodriguez, Redín i Abaitua, 2023)

Uloga učitelja i osobne karakteristike

- Privrženost učitelja i njihova dostupnost povezani su s prilagodbom djece

Individualne karakteristike učitelja utječu na:

- Kvalitetu odnosa s učenicima
- Školski uspjeh
- Emocionalnu regulaciju
- Ponašanje djece
- Učinci odnosa učitelj–učenik

Odnos utječe na:

- Eksternalizirana ponašanja (agresija, neposlušnost)
- Internalizirana ponašanja (povlačenje, anksioznost)
- Školski uspjeh i uključenost
- Samopoimanje i prihvaćenost među vršnjacima
- **Negativni aspekti odnosa** (konflikti, ljutnja) snažnije povezani s problematičnim ponašanjem
- **Pozitivni aspekti** (bliskost, toplina) podržavaju akademski razvoj

**Veća povezanost sa školom
povezuje se s manjom razinom
anksioznosti i depresije, neovisno o
dobi, spolu i socijalnim odnosima.**

**Realne
potrebe
vs.
mogućnosti**

U kojem pravcu idemo...

**U kojem pravcu
trebamo i želimo ići?**

**prethodnih godina? Što
od toga trebamo uzeti, a
u čemu zauzeti novi
smjer?**

**Je li izoliranost sustava
prepreka učinkovitom
odgovoru na potrebe djece?**

**Reagira li društvo
samo kada se
nešto dogodi?**

**Kako usmjeriti sustav na
proaktivno djelovanje ?**

**Zašto se u većini
slučajeva reagira nakon
incidentnog događaja?**

**Kako uskladiti dječje
potrebe sa
mogućnostima sustava?**

**dijete sustavu – ili sustav
individualnim potrebama
djeteta? Kako djelovati u
oba smjera?**

**Koja je odgovornost nas kao
pojedince?**

Hvala na pažnji!